

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Ректор Херсонського державного університету

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

«05» червня 2026 р.

ПРОГРАМА

єдиного фахового вступного випробування
(співбесіди замість ЄФВВ) з історії мистецтв
для здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Затверджено на засіданні кафедри культури і мистецтв
(протокол № 14 від 04.05.2026 р.)

Укладач програми Левченко М.Г.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
2. Зміст програми.....	5
3. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування.....	15
4. Список рекомендованої літератури.....	17
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування.....	20

Загальні положення

Програма фахового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня вищої освіти магістра на основі базової або повної вищої освіти, розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за ступенем вищої освіти магістр.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі екзамену (усне опитування за допомогою дистанційних засобів навчання).

Результат фахового вступного випробування оцінюється за 100 бальною шкалою.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційному протоколі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час (при дистанційній формі – робиться відеозапис). При підведенні підсумків такому абітурієнту виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування з «Історії мистецтва» без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

Зміст програми

Зміни, які відбуваються в економічному, соціальному, політичному житті українського суспільства, породжують необхідність у фахівцях високого рівня. Посилення уваги до підготовки фахівців з гуманітарних та мистецьких спеціальностей, обумовлено потребою сучасного суспільства в розв'язанні проблем у сферах культури, освіти, виробництва тощо. Керівництво країни, учені, представники інтелектуальних кіл наголошують на необхідності оновлення професійного навчання гуманітаріїв та вимог до їх професійної підготовки.

Здобувач при вступі для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» повинен знати історію українського та зарубіжного мистецтва, еволюцію художніх стилів та напрямків тої чи іншої історичної епохи та країни, творчість видатних митців, найвизначніші пам'ятки мистецтва в межах засвоєного під час навчання на попередніх освітніх рівнях .

Здобувач повинен вміти проаналізувати мистецькі явища тої чи іншої країни, також орієнтуватися в історії розвитку українського і зарубіжного мистецтва.

Вступний екзамен з «Історії мистецтва» для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» має на меті визначити рівень сформованості основних професійних умінь та навичок, володіння теоретичними знаннями абітурієнта. Вступні випробування проводяться у формі екзамену (усне опитування за допомогою дистанційних засобів навчання).

Вимоги до знань та умінь

Абітурієнт повинен знати:

- основні етапи та логіку розвитку світового та українського мистецтва;
- принципи типологізації та періодизації мистецтва, особливості функціонування її форм;
- основні класичні й сучасні категорії і концепції мистецтвознавства.

Абітурієнт повинен уміти:

- обґрунтовувати процеси світового й українського мистецько-історичного поступу;
- орієнтуватися у розмаїтті художніх шкіл та напрямів, основних засобах виразу, притаманних тому чи іншому виду та жанру мистецтва.

Програмні вимоги

Програма фахових вступних випробувань з «Історії мистецтва» складається з фундаментальних розділів мистецтвознавства, які дозволяють уявити цілісність та системність знань абітурієнта:

Вступник обирає екзаменаційний білет в якому містяться два питання. Для підготовки відповіді абітурієнту дається тридцять хвилин.

ТЕОРІЯ МИСТЕЦТВА
Поняття і сутність мистецтва
Поняття мистецтва.
Функції мистецтва: пізнавальна, виховна, соціальна, сугестивна, компенсаційна, комунікативна, передбачення, трансляція культурного досвіду.
Естетичні категорії та поняття в аналізі мистецтва
Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «гармонія» і «міра», «прекрасне» та «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне» і «комічне», «естетичне».
Естетичні поняття, що характеризують сутність творчої діяльності: «мімезис», «художній образ», «художня форма», «художній зміст», «художня ідея», «ідеалізація», «типізація», «індивідуалізація».
Поняття історичної типології мистецтва: художній процес, традиція та новаторство в мистецтві, художня спадкоємність, художній канон, художній напрям, художня течія, художній стиль.
Основні мистецькі жанри. Основні жанри образотворчого мистецтва: монументальний і станковий живопис, портрет, пейзаж, натюрморт, історична тематика, жанровий живопис, батальний жанр, анімалістика, ведута, марина, релігійний живопис. Основні музичні жанри: опера, балет, мюзикл, кантата, ораторія, хор, романс, сюїта, соната, симфонія. Основні жанри театру і кіно: драма, комедія, трагедія, мелодрама, документальне кіно, художнє кіно, фантастика.
Основні арт-практики: декоративно-ужиткове мистецтво, садово-паркове мистецтво, дизайн, естетика побуту, фольклор, перформанс, хепенінг, інсталяція, відеоарт, цифрове мистецтво.
Історичні типи світогляду як засади розуміння світу, ставлення до дійсності, способів діяльності та мистецтва
Міфологічний тип свідомості та специфіка міфологічного світогляду (міф як основний елемент світогляду; некритичний спосіб світовідчуття та світорозуміння; візуально-образне сприйняття світу та колективної співтворчості; антропоморфність та анімістичність буття в міфологічному світорозумінні).
Специфіка релігійного світогляду (релігія як головний елемент світогляду; поділ на духовний і тілесний, земний і небесний світи у світорозумінні; теоцентризм та детермінізм як принципи пояснення світу; елементи антропоморфізму, образність та символізм у сприйнятті та відображенні світу).
Специфіка філософського світогляду (філософія як головний елемент філософського світогляду; узагальнення досвіду, знання, волевиявлення людини для пізнання сутності буття та людини; критичне осмислення та раціонально-теоретичне обґрунтування основ усіх видів діяльності людини; екзистенційні, метафізичні, пізнавальні та сенсбуттєві запити у сприйнятті і відображенні світу).
Специфіка наукового світогляду (експериментальне та теоретичне знання про світ та людину як головний елемент наукового світогляду; об'єктивність, істинність, системність, ефективність знання у змінах дійсності; взаємообумовленість явищ та єдність світу; еволюційний розвиток).
Історичні типи культури як система культурного досвіду

<p>Специфіка міфологічного типу культури (міфологія як найраніша форма світосприйняття світу та людини; цілісність та системність культурного досвіду, синкретизмі мислення та діяльності; персоніфікація та метафоричне співставлення природних та культурних об'єктів; традиційність культурних практик; емоційно-чуттєве сприйняття світу, що породжує первісне мистецтво).</p>
<p>Специфіка античності як типу культури (світський характер міфології та релігії; ідеї демократії, республіканізму та громадянства; космологізм, закономірність, антропоцентризм як принципи світосприйняття; антидогматизм та плюралізм грецької традиції; агональний (змагальний) характер культурних практик; антропоморфність художньої культури античності).</p>
<p>Специфіка європейського середньовіччя як типу культури (християнство як основний системоутворюючий елемент культури; ідея універсуму, теоцентризм, християнський антропоцентризм, есхатологізм як принципи європейської середньовічної культури; договірний васально-сеньйоріальний характер соціальних відносин; увага до особистості, моральна відповідальність за вчинки, милосердя та страх, цензурування, аскетизм; емоційна напруженість світовідчуття та символізм, алегоричність і канонічність мистецтва в середньовіччі).</p>
<p>Специфіка новочасової європейської культури як західного типу культури. («наукова картина світу» як адекватне моделювання світу, в якому існує людина; раціоналізм, порядок, прогресивізм як засадничі ідеї західного типу культури; пантеїзм, антропоцентризм, гуманізм як світоглядні принципи; ідеал особистості та розвиток портретного жанру у часи Відродження; синтез мистецтв в інтеграції чуттєвого сприйняття світу).</p>
<p>Специфіка культури ХХ-ХХІ ст. (прогрес наукового знання та розвиток технологій; культ винаходу, оригінальності і новаторства в різних культурних практиках; плюралізація ідей, багатомірівність та плюралізм культурних практик; полікультурність як принцип співіснування та взаємодії різних культурних груп в межах одного суспільства; глобалізація та глокалізація як процеси культурного розвитку суспільств; демократизація культури і свобода художнього вираження; вплив технологій та віртуальної реальності на культуру і мистецтво). Масова культура. Контркультура. Субкультури. Постмодерн, постпостмодерн, метамодерн та їх принципи.</p>
<p>Історична диференціація видів мистецтва</p>
<p>Диференціація видів мистецтв в античній культурі (Корисне-прекрасне: архітектура та музика. Соціальний контекст: народна творчість; мусичні мистецтва: танець, музика, поезія; світоглядні мистецтва: філософія, геометрія. Форма і фарби: скульптура і живопис; ритм: танцювальне мистецтво; гармонія і ритм: музика; ритм, метр і наспівування: поезія. «Вільні мистецтва»: живопис, скульптура, танець, міміка; «механічні мистецтва» виробництва: архітектура, медицина, політика, військова справа; «симетрія розумного порядку»: музика, риторика, виховання).</p>
<p>Диференціація видів мистецтва за часи середньовіччя («Духовні мистецтва»: архітектура, музика та «чуттєві мистецтва»: скульптура, живопис. «Видовищні мистецтва»: театр; «вільні мистецтва»: слово, музика, архітектура та «механічні мистецтва»: драма, літургія, містерія).</p>

Диференціація видів мистецтва часів Відродження (Домінанта трьох видів мистецтва: архітектури, скульптури й живопису).
Диференціація видів мистецтва в культурі Нового часу («Витончені мистецтва»: музика, поезія, скульптура, живопис, танець; «прикладні мистецтва»: архітектура, красномовство. «Словесне мистецтво»: красномовність і поезія, «зображальне мистецтво»: скульптура, архітектура, живопис; «мистецтво гри почуттів»: музика).
Диференціація видів мистецтва в культурі ХІХ-ХХ ст. (Синтез мистецтв: поезії, музики, живопису. Архітектура як найвища символічна форма, скульптура як класична форма, живопис як перехід від класичної до романтичної форми, музика як романтична форма, поезія як релігійне коло романтичного мистецтва. Ідеальна форма мистецтва: лірика, епос, драма та реальна форма мистецтва: музика, живопис, архітектура, барельєф, скульптура. «Просторові мистецтва»: архітектура, скульптура, живопис; «часові мистецтва»: музика, танець, поезія; «відтворювальні мистецтва»: скульптура, живопис, танець, поезія; «призначені відтворювати мистецтва»: архітектура, музика. Абстрактне мистецтво та мистецтво, що відтворює дійсність. Пластичні мистецтва: архітектура, скульптура, живопис; ритмові мистецтва: музика, танець, поезія; на межі між ними – кінематограф).
Релігійне сакральне мистецтво
Християнське сакральне мистецтво: видова характеристика.
Іконографія Пресвятої Трійці, Ісуса Христа і Богородиці: типологія.

ІСТОРІЯ СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА

Первісна культура. Первісність як точка відліку історії. Періодизація первісної культури. Форми первісних релігійних вірувань. Сутність ритуалу та його соціокультурне значення. Походження мистецтва та його особливості. Форми первісної комунікації. Гендерні аспекти первісної культури. Синкретизм як принцип первісної культури. Неолітична революція. Мистецтво **Стародавнього Сходу**. Шумерська цивілізація та її вплив на інші культури. Ассирія та Вавилон як культурні та політичні центри Месопотамії. Духовна та матеріальна культура Стародавнього Єгипту. Внесок цивілізацій Стародавнього Сходу у світову культуру. **Культура Індії**. Загальна характеристика культури Індії. Буддизм та його вплив на культуру Індії. Національні релігії Індії. Визначні пам'ятки індійської культури. Розвиток науки. **Культура Китаю та Японії**. Загальна характеристика культури Китаю та Японії. Основні філософсько-релігійні системи. Художня культура. Науково-технічні досягнення китайської та японської цивілізацій. **Антична культура.** Періодизація. Місце античності в історії світової культури. Розвиток античної науки та освіти. Художня культура. Інтерактивний характер античної культури: відкритість, комунікація, запозичення. Антропоморфізм релігійно-міфологічних уявлень стародавніх греків та римлян. Мистецтво **Стародавньої Греції**. Періодизація давньогрецької культури. Антропоцентризм давньогрецької культури. Калокагатійний ідеал давньогрецької культури. Давньогрецьке мистецтво. Наука у Стародавній Греції. Мистецтво **Стародавнього Риму**. Періодизація

культури. Особливості та досягнення культури Стародавнього Риму. Художня культура. Наука. Гедоністично-розважальне начало культури Стародавнього Риму. **Християнство як світова релігія.** Зародження і розповсюдження християнства. Біблія як явище культури. Основні напрями християнства. Філософія, наука та мистецтво у християнській культурі. **Культура арабо-мусульманського світу.** Іслам як світова релігія та його вплив на культуру. Традиціоналізм та канонічність як особливості арабо-мусульманської культури. Наука та мистецтво в ісламському світі. **Культура Середньовіччя.** Періодизація середньовічної культури. Вплив християнства на культуру середньовічної Європи. Культура Візантії. Субкультури Середньовіччя. Художня культура. Розвиток освіти та науки в середньовічній Європі. Мистецтво **Відродження.** Періодизація доби. Гуманізм як характерна ознака епохи Відродження. Мистецтво Відродження. Титани Відродження. Наукові та географічні відкриття. Реформація як суспільно-політичний та релігійний рух. Мистецтво **Європи XVII ст.** Формування світоглядних засад культури Нового часу: раціонізм та наукова революція XVII ст. Секуляризація культури. Бароко як світоглядна система і мистецький стиль. Класицизм як ідейно-художня система та стиль мистецтва. **Культура Просвітництва.** Особливості Просвітництва як культурно-історичного феномена. Філософсько-світоглядні основи Просвітництва. Освіта і наука. Художньо-мистецькі стилі XVIII ст.: просвітницький класицизм, рококо, сентименталізм. Мистецтво **Європи й Америки XIX ст.** Формування індустріальної цивілізації в Європі й Америці. Найвидатніші наукові досягнення. Роль літератури в суспільному житті. Формування елементів масової культури. Виникнення нових видів художньої творчості: фотографія, кіно, реклама. Роль преси у формуванні суспільної думки. **Художньо-мистецькі напрями в XIX ст.** Зростання ролі мистецтва в духовному житті суспільства. Ампір як художній стиль. Філософія та естетика романтизму. Реалістична лінія художнього розвитку. **Культура модернізму.** Специфіка модерністського дискурсу. Причини модерністського прориву в культурі. Соціокультурна криза кінця XIX – поч. XX ст. Втрата цілісного культурного архетипу. Пошуки нових форм художньої творчості. **Художні напрями у мистецтві кінця XIX ст.** Імпресіонізм. Символізм. Модерн. Постімпресіонізм. **Еволюція модернізму в мистецтві XX ст.** Експресіонізм. Кубізм. Футуризм. Абстракціонізм. Дадаїзм. Сюрреалізм. Екзистенціалізм. **Світова література XX ст.** Особливості літературних пошуків. Перегляд літературної форми. Дж. Джойс. Ф. Кафка, М. Пруст. Література «втраченого покоління»: Е.М. Ремарк, Е. Хемінгуей. А. Камю. У. Еко. **Художній авангард у мистецтві XX ст.** Співвідношення понять модернізм та авангард. Авангардистські течії в мистецтві. Авангард в образотворчому мистецтві. Авангард у літературі. Авангард у театрі та кіно. **Масова культура в сучасному суспільстві.** Зміст масової культури. Генезис масової культури. Комерціалізація культури. Американізація культури. Поп-арт. Індустрія розваг. ЗМІ. **Постмодернізм як культурне явище.** Постмодернізм –

основний напрям філософії, мистецтва, науки другої половини ХХ ст. Характерні риси постмодерністської культури. Постмодернізм як антитеза естетичних, інтелектуальних і світоглядних стереотипів модернізму. **Постмодернізм у художній культурі.** Основні ознаки і принципи постмодерністського мистецтва. Нові форми художньої творчості. Візуалізація мистецтва. Акціонізм. **Міжнародний культурний простір ХХІ ст.** Доля цивілізацій у глобалізованому світі. Міжнародні організації та результати їхньої діяльності. Основні форми міжнародного культурного обміну на сучасному етапі. Роль ЗМІ в сучасних міжнародних відносинах. **Культура Латинської Америки та Африки.** Матеріальна та духовна культура давніх цивілізацій Латинської Америки. Сучасна культура Латинської Америки. Матеріальна та духовна культура африканських країн. Вплив традиційної африканської культури на європейську культуру ХХ ст.

ІСТОРІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО МИСТЕЦТВА

Українська національна культура як самобутній соціокультурний феномен. Характерні риси та ознаки української національної культури. Інтерактивний, творчий та репродуктивний характер української культури. Мова і менталітет народу, релігійні вірування. Українська народна культура. **Періодизація історії українського мистецтва.** Українська культура від витоків до прийняття християнства. Княжа доба. Литовсько-польська доба. Культура козацько-гетьманської доби. Період національно-культурного відродження. Радянський період розвитку української культури. Українська культура на сучасному етапі. **Витоки українського мистецтва.** Кам'яний вік на території України. Трипільська культура. Культура кочових племен. Грецькі колонії Північного Причорномор'я. Матеріальна та духовна культура східнослов'янських племен дохристиянської Русі. Мистецтво **Київської Русі.** Запровадження християнства та його вплив на культуру. Християнсько-язичницький синкретизм. Поширення освіти, наукові знання. Становлення давньоруської писемності та літератури. Розвиток мистецтва на Русі. Видатні діячі культури Київської Русі. Галицько-Волинська держава як культурна спадкоємниця Київської Русі. **Християнство та його роль у розвитку української культури.** Передумови введення християнства. Особливості поширення християнства на Русі і його культурні наслідки. Вплив християнства на становлення та розвиток образотворчого, музичного, театрального мистецтва, архітектури, літератури, освіти, моралі. Релігійна ситуація в сучасній Україні. **Культура України XIV–XVI ст.** Соціально-політична та культурна ситуація на українських землях. Початок козащини. Ренесансно-реформаційні ідеї в українській культурі. Розвиток книгодрукування в Україні. Острозька академія. Культурно-просвітницька діяльність братств. Художня культура. Берестейська унія. **Козацтво як історико-культурне явище.** Феномен українського козацтва: виникнення та особливості функціонування. Духовна та матеріальна культура козаків. Козацьке бароко. Вплив козацтва на українську культуру. **Розвиток вітчизняної освіти в XVI–XVIII ст.** Початкова та середня освіта. Братства

та їхня роль у розвитку української культури. Острозький культурно-освітній осередок. Києво-Могилянська академія як нова освітня модель. Львівський університет. Спеціалізація української освіти XVIII ст. **Києво-Могилянська академія**. Історія створення. Петро Могила як релігійний та культурний діяч. Києво-Могилянська академія як колыска національної науки та професійного мистецтва. Наукове та філософське мислення в стінах колегіуму. Культурологічна діяльність Ф. Прокоповича та Г. Сковороди. **Українське мистецтво другої половини XVII–XVIII ст.** Національно-визвольна боротьба як культурно-суспільне самоствердження нації. Європейські витoki бароко. Світоглядно-естетичні засади українського бароко. Формування українського «козацького» бароко як власно-національного художнього стилю. Освіта і наука. Мистецтво та література. Гуманістичний характер творчості Г. Сковороди. **Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – початку XX ст.** Сутність національно-культурного відродження. Генезис та періодизація національно-культурного відродження. Генезис художніх напрямів XIX ст. Освіта і наука України. Формування університетських центрів. Культурно-просвітницька діяльність «Руської Трійці». Ідеї національного відродження України в діяльності Кирило-Мефодіївського братства. Т. Шевченко як виразник української національної ідеї. Мистецтво **України XIX ст.** Класицизм, романтизм та реалізм в українській культурі XIX ст. Становлення та розвиток української літератури. Музична творчість. Образотворче мистецтво. Театральна культура. Видатні культурні діячі XIX ст. **Національно-культурний рух кінця XIX – початку XX ст.** Місце Івана Франка і Лесі Українки в українському національно-культурному русі кінця XIX – початку XX ст. Модерністський період національно-культурного відродження. Модерністські тенденції в літературній творчості М. Коцюбинського, О. Кобилянської, В. Стефаника. Роль В. Винниченка у модернізації української драматургії. Творчість Соломії Крушельницької. Модернізм в українському образотворчому мистецтві й архітектурі. Українська культура у Гетьманській державі (1918 р.). **Український авангард та його місце у світовому художньо-мистецькому просторі.** Феномен українського художнього авангарду. Основні авангардистські напрями в українській художній культурі першої половини XX ст. та їх представники. Д. Бурлюк, О. Кручених, М. Семенко, О. Архипенко, В. Єрмилов, К. Малевич, О. Богомазов, М. Бойчук, О. Екстер. Роль українського авангарду у розвитку світових тенденцій художньої культури. **Українська культура 20–30-х років.** Політика українізації. Діяльність літературних груп «Гарт», «Плуг», «Вапліте», «ВУСПП». Політизація культурного життя в 20-30 рр. Встановлення жорсткого диктату над культурою. «Розстріляне Відродження». Політика русифікації художнього життя в Україні. **Українське мистецтво в умовах радянського тоталітарного режиму.** Специфіка культуротворчих процесів у період існування радянської України. Метод соціалістичного реалізму: мистецтво на службі ідеології. Суспільно-

політична та культурно-просвітницька діяльність шістдесятників. Культура в системній кризі суспільства 70-80 рр. Культура як сфера внутрішнього дисидентства. Український культурний процес в еміграції. Національно-культурний рух в Україні у середині 80-х – на початку 90-х рр. та його особливості. Українська державність як необхідна передумова національно-культурного відродження. **Особливості соціокультурних процесів у незалежній Україні.** Офіційна культурна система та субкультурні рухи. Стратегії культурної політики України. Постмодерністські тенденції в українській художній культурі. Перспективи збереження і розвитку національної української культури у контексті інформаційного суспільства. Тенденції розвитку сучасного візуального мистецтва. Елітарна, народна, масова культура сучасної України. **Українське мистецтво як цілісність і складова світового мистецтва.** Науково-технічні досягнення українських учених. Видатні українські митці. Участь України у міжнародних організаціях. Пам'ятки ЮНЕСКО в Україні. Українське мистецтво на Art-форумах. Культурний доробок українців діаспори. Культурна самоідентичність України в умовах глобалізованого суспільства. **Українська театральна культура.** Витоки вітчизняного театального мистецтва. Шкільний театр. Вертеп. І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко та становлення національного професійного театру. Театр корифеїв. Інноваційні пошуки в українському театрі. Діяльність Л. Курбаса та М. Куліша. Радянський період. С. Данченко. Театр у незалежній Україні. **Здобутки українського кіномистецтва.** Становлення вітчизняного кінематографа. О. Довженко, І. Кавалерідзе. Поетичне кіно як зразок національного кінематографа. С. Параджанов, Ю. Ілленко, Л. Осика. Видатні українські актори. Кінематограф сучасної України. **Особливості розвитку української музичної культури.** Музика українського бароко та її творці (Д. Бортнянський, М. Березовський, А. Ведель). Пісенно-музична народна творчість. Становлення національної композиторської школи. П. Сокальський. М. Лисенко. М. Леонтович. Українське хорове мистецтво. Естрадне мистецтво. Українське музична культура на сучасному етапі. Звитяги українських музикантів на світових конкурсах. **Українська архітектура.** Архітектурні пам'ятки Київської Русі. Фортеці та замки. Архітектурні шедеври бароко та їх творці. Дерев'яна архітектура українських земель. Класицизм. Еклектизм. Український модерн. Архітектура ХХ ст. Сучасна архітектура. **Українське образотворче мистецтво.** Образотворче мистецтво Київської Русі. Образотворче мистецтво українського бароко. Живопис ХІХ ст. Авангардні тенденції в образотворчому мистецтві. Живопис ХХ ст. Народний живопис. Українська графіка. Українська скульптура. Мистецтво **Півдня України кінця ХVІІІ–ХІХ ст.** Принципи формування культури Півдня України. Заснування міст на Півдні України. Особливості художнього життя. Освіта і наука. Мистецтво **Півдня України ХХ–ХХІ ст.** Специфіка культуротворчих процесів Півдня України ХХ ст. Мистецьке життя, видатні постаті. Освіта і наука.

Мистецькі напрями другої половини ХХ - початку ХХІ ст.

Напрямок поп-арту та його значення для розвитку світового мистецтва і дизайну в другій половині ХХ ст. на прикладі творчості Енді Воргола, Роя Ліхтенштейна та Річарда Гамільтона.
Концептуалізм як міжнародний напрям в мистецтві 1960-х рр., його реалізація у сфері пластичних мистецтв і літератури (Джозеф Кошут, Брюс Науман, Сол Левітт).
Мінімалізм як нова зображальність в мистецтві другої половини ХХ ст. (Дональд Джад, Ден Флавін і Карл Андре). Мінімалізм у музиці на прикладі творчості Філіпа Гласса, Арво Пярта, Любомира Мельника.
Відео-арт як новаторський вид мистецтва другої половини ХХ ст. та його головні відгалуження: відеомепінг та віджеїнг. (Нам Джун Пайк, Вільям Вегман, Петер Кампус, Кирило Проценко, Олександр Гнилицький).
Цифрове мистецтво і проблеми діджиталізації мистецтва другої половини ХХ ст. (Ліліан Шварц, Рой Ескот, Паскаль Домбіс, Рьодзі Ікеда, Степан Рябченко).
Основні явища та творчі принципи в мистецтві другої половини ХХ - початку ХХІ ст.
Представники українського нонконформізму 1960-х рр., їх експерименти в кіно- і театральному мистецтві та значення для розвитку українського мистецтва (Алла Горська, Віктор Зарецький, Опанас Заливаха, Галина Севрук, Людмила Семикіна, Григорій Гавриленко, Сергій Параджанов, Лесь Танюк та ін.).
Принципи сучасного українського наївного мистецтва (Марія Приймаченко, Катерина Білокур та ін.) Діалектика традиціоналізму та неоавангарду в українському мистецтві другої половини ХХ ст. Нова фольклорна хвиля в музиці: Є.Станкович фольк-опера «Коли цвіте папороть», Л.Грабовський «Misterioso» за картинами К.Білокур, М.Скорик - музика до к/ф «Тіні забутих предків» - «Гуцульський триптих», «Мелодія».
Становлення української національної балетної вистави («Лілея» К. Данькевича, балетмейстер Г. Березова; «Лісова пісня» М. Скорульського, балетмейстер В. Вронський).
Основні етапи розвитку театру абсурду ХХ ст. та його вплив на сучасний культурно-мистецький контекст. Ежен Йонеско, Семюел Бекет та ін.
Принципи постдраматичного театру як явище в мистецтві другої половини ХХ ст. (перформанс, фізичний театр, енвайронментал театр, сайт-специфік театр, танець контемпорарі, імерсивна вистава, візуальний театр).
Засади видовищного та ігрового в мистецтві в другій половині ХХ - початку ХХІ ст. на прикладі сучасного театру циркового мистецтва Cirque du Soleil.
Школа дієвої сценографії Данила Лідера та її значення для розвитку нової образної лексики української сценографії в ХХ ст.
Формалізм і функціоналізм в архітектурі другої половини ХХ ст. (Музей Гуггейнгайма в Більбао Ф. Гері, ратуша та бібліотека в Ульмі (Stadthaus Ulm) Р. Меєра).
Елітарність і масовість в архітектурі другої половини ХХ ст. (вілла П'єра Кардена Bubble Palace Анті Ловага, типові каркасно-панельні школи та дитячі садочки 80-х років в Україні, Київпроект).

Тенденції розвитку архітектури в другій половині ХХ ст. Напрями «новий пластицизм» Ле Корбюзьє, «органічний напрям» Алвара Аалто, «необруталізм» Кензо Танге, «деконструктивізм» Захи Хадід, «вантова архітектура» Сантьяго Калатрави.
Органічна архітектура і дизайн як явище другої половини ХХ ст. Представники напрямку: Алвар Аалто, Чарльз та Рей Імзи, Ханс Вегнер.
Принципи інтернаціонального типографічного стилю (швейцарський стиль) у дизайні на прикладі творчості Й.Мюллера-Брокмана, Макса Білла, Арміна Гофманна.
Фольклорні мотиви та символізм в українському поетичному кіно 1960-1970-х рр. (Сергій Параджанов, Леонід Осика, Юрій Іллєнко, Іван Миколайчук).
Авторський кінематограф другої половини ХХ ст. Творчість А. Гічкока («Птахи»), А. Куросава («Сім самураїв»), Ф. Фелліні («Вісім з половиною»), Ф. Трюффо («400 ударів»), Ж.-Л. Годар («На останньому подиху»), І. Бергман («Сьома печатка»), С. Кубрік («Космічна одісея 2001»), Ф. Ф. Коппола («Хрещений батько»), М. Форман («Над зозулиним гніздом»).
Постмодерністські тенденції в кінофільмах кінця ХХ - початку ХХІ століття на прикладі творчості Девіда Лінча (переосмислення традиційних американських цінностей в «Синьому оксамиті» та «Твін-Піксі»), братів Коенів (іронія «Великого Лебовскі»), Пітера Грїневея (інтертекстуальність «Кухаря, злодія, його дружини та її коханця»), Квентіна Тарантіно (інтеграція модерністської наративної форми у «низький» жанр «Бульварного читива»).
Неокласичні, модерні та постмодерні риси у хореографічному мистецтві ХХ - початку ХХІ ст. (Дж. Баланчин, С. Лифар, М. Бежар, П. Бауш, М. Каннінгем, І. Кіліан). Український народно-сценічний танець у творчості Павла Вірського. Балетмейстерське мистецтво в Україні другої половини ХХ - початку ХХІ ст.: взаємодія традицій та авторських новацій (А. Шекера, А. Рехвіашвілі, В. Литвинов). «Київ модерн-балет» як провідний осередок сучасного балету в Україні.
Тенденції сучасної музики: конкретна та електронна (Е.Варез, К.Штокгаузен); «мовчазна музика» - 4'33 Дж.Кейджа; екомузика (О.Мессіан, Дж.Крам); стохастична і комп'ютерна музика (Д. Лігеті, Я.Ксенакіс).
Концептуальна проблематика української музики межі ХХ-ХХІ ст.: екологічна (Є. Станкович «Чорна Елегія»); національно-історична (В.Бібік «1933»); антимілітарна (Є.Станкович: Реквієм - Каддиш «Бабин Яр», «Псалми війни» -2022), нео-рецепції (Леся Дичко: «Червона калина»); мета-музика, «метафорична» музика В.Сильвестрова Симфонія №3, «Есхатофонія», кантата на сл. Т.Шевченка – «Світе тихий»).
Постмодернізм у музиці: змішування різних стилів та жанрів, стирання меж між академічною «елітарною» та естрадною музикою, полістилістика, іронічність, кітч, колаж, випадковість. Представники українського постмодерну.

Програма має великий перелік рекомендованої літератури, який треба розглядати як орієнтувальний. Для підготовки абітурієнтів розроблені питання, що включають матеріал для всіх завдань.

Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА

1. Первісне мистецтво .
2. Мистецтво Стародавнього Сходу.
3. Мистецтво Індії.
4. Мистецтво Китаю та Японії.
5. Античне мистецтво .
6. Мистецтво Стародавньої Греції.
7. Мистецтво Стародавнього Риму.
8. Християнство як світова релігія.
9. Мистецтво арабо-мусульманського світу.
10. Мистецтво Середньовіччя.
11. Мистецтво Відродження.
12. Мистецтво Європи XVII ст.
13. Мистецтво Просвітництва.
14. Мистецтво Європи й Америки XIX ст.
15. Художньо-мистецькі напрями в культурі XIX ст.
16. Мистецтво модернізму.
17. Художні напрями у культурі кінця XIX ст.
18. Еволюція модернізму в мистецтві XX ст.
19. Світова література першої половини XX ст.
20. Художній авангард у мистецтві XX ст.
21. Масова культура в сучасному суспільстві.
22. Постмодернізм як культурне явище.
23. Постмодернізм у художній культурі.
24. Міжнародний культурний простір XXI ст.
25. Мистецтво Латинської Америки та Африки.
26. Українська національна культура як самобутній соціокультурний феномен.
27. Періодизація українського мистецтва.
28. Витоки українського мистецтва.
29. Мистецтво Київської Русі.
30. Християнство та його роль у розвитку української культури.
31. Мистецтво України XIV–XVI ст.
32. Козацтво як історико-культурне явище.
33. Розвиток вітчизняної освіти в XVI–XVIII ст.
34. Києво-Могилянська академія.

35. Українська культура другої половини XVII–XVIII ст.
36. Національно-культурне відродження в Україні кінця XVIII – початку XX ст.
37. Мистецтво України XIX ст.
38. Національно-культурний рух кінця XIX – початку XX ст.
39. Український авангард та його місце у світовому художньо-мистецькому просторі.
40. Українська мистецтво 20–30-х років.
41. Українське мистецтво в умовах радянського тоталітарного режиму.
42. Особливості соціокультурних процесів у незалежній Україні.
43. Українське мистецтво як цілісність і складова світової культури.
44. Українська театральна культура.
45. Здобутки українського кіномистецтва.
46. Особливості розвитку української музичної культури.
47. Українська архітектура.
48. Українське образотворче мистецтво.
49. Мистецтво Півдня України кінця XVIII–XIX ст.
50. Мистецтво Півдня України XX-XXI ст.

Список рекомендованої літератури

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.
2. Археологія України: Курс лекцій / За ред. Л.Л. Залізняка. – К., 2005.
3. Асеев Ю. Джерела. Мистецтво Київської Русі. – К., 1980.
4. Асеев Ю. Джерела. Мистецтво Київської Русі. – К.: Мистецтво, 1980. 213 с.
5. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія. Історія і теорія світової культури ХХ століття. – К.: Кондор, 2007.
6. Белічко Ю.В. Українське радянське мистецтво періоду громадянської війни. – К., 1980.
7. Білецький П. Українське мистецтво другої половини ХVІІ – ХVІІІ ст. – К., 1981.
8. Бірюльов Ю. Мистецтво львівської сецесії. — Львів: Центр Європи, 2016. — 184 с.
9. Герчанівська П.Е. Культура в парадигмах ХХ – ХХІ ст. – К.: НАКККіМ, 2017.
10. Герчанівська П.Е. Українська народна культура : християнський вимір. – К.: Університет «України», 2011.
11. Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1964.
12. Голубець М. Начерк історії українського мистецтва. – Львів, 1922.
13. Естетика: навч. посібник / за ред. Л.В. Анучиної та О.В. Уманець. – Х.: Право, 2010.
14. Естетика: підручник / за заг. ред. Л. Левчук. – К.: Центр учбової літератури, 2010.
15. Етика: навч. посібник / за ред. В.О. Лозового. – К.: Юрінком Інтер, 2007.
16. Запаско Я. Пам'ятки книжкового мистецтва: Українська рукописна книга. – Львів: Світ, 1995. 480 с.
17. Затенацький Я. Українське мистецтво першої половини ХІХ ст. – К., 1969.
18. Івашина О.О. Загальна теорія культури. – К.: Вид. дім «КМА», 2008.
19. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга ; передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. – Харків : Vivat, 2019. – 576 с.
20. Історія України та етнокультурологія : Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. У 2-х частинах. Частина ІІ. Етнокультурологія / Бойко Ю.М.; Вінн. нац. аграрн. ун-т. – Вінниця: ВНАУ, 2017.
21. Історія українського мистецтва: в 6 т. – К., 1966.
22. Історія українського мистецтва: У 5 т. / НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. – К., 2007–2010.

23. Історія української архітектури / Ю.С. Асєєв, В.В. Вечерський, О.М. Годованюк та ін. За ред. В.І. Тимофієнка. – К., 2003.
24. Історія української культури. – К., 2001.
25. Історія української культури: У п'яти томах / НАН України. – К.: Наук. думка, 2001–2011.
26. Культурологія: українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / За ред. М.М. Заковича, І.А. Зязюна та ін. – К.: Знання, 2009.
27. Лобановський Б., Говдя П. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1989.
28. Логвин Г. Українське мистецтво Х – ХVІІ ст. – К., 1963.
29. Любченко В. Львівська скульптура ХVІ – ХVІІ ст. – К.: Наукова думка, 1981. 214 с.
30. Мистецтво і культура міста : наукові діалоги : колект. моногр. / за ред. А. Білик, В. Сікорської. – Херсон : Гельветика, 2020. Мистецтвознавство ХХ століття: хрестоматія-довідник: навч. посіб. / кол. авт. : А. Баканурський та ін.; упоряд. А. Білик, С. Думасенко. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. – 424 с.
31. Нариси з історії кіномистецтва України / Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін.; ІПСМ Академії мистецтв України. – Київ: Інтертехнологія, 2006.
32. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. / Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін.; ІПСМ АМУ: У 2 кн. – К.: Інтертехнологія, 2006.
33. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін.; ІПСМ АМУ. – К.: Інтертехнологія. 2006.
34. Нариси з історії українського мистецтва. – К., 1966.
35. Овсійчук В. Українське мистецтво другої половини ХVІ – першої половини ХVІІ ст. Гуманістичні та визвольні ідеї. – К., 1985.
36. Попова Л., Павлов В. Українське радянське мистецтво 20-30-х років. – К., 1966.
37. Попович М. Нарис історії культури України. – К., 2001.
38. Рославець О.М. Реалізм у живопису Франції ХІХ століття. – К., 1979.
39. Савчук Б. Українська етнологія. – Івано-Франківськ, 2004.
40. Садовенко С.М. Хронотопи аксіосфери української народної художньої культури: Монографія. Київ: НАКККіМ, 2019.
41. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури. – К.: НАКККіМ, 2016.
42. Степовик Д. Українське мистецтво першої половини ХІХ ст. – К., 1982.
43. Шевнюк О.Л. Історія мистецтв: навч. посібник. – К.: Освіта України, 2015.
44. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури: навч. посібник. – К.: Знання, 2009.

Додаткова

1. Баканурський А.Г., Корнієнко В.В. Театрально-драматичний словник ХХ століття. – К.: Знання України, 2009.
2. Гатальська С.М. Філософія культури. – К., 2008.
3. Горський В.С. Філософія в українській культурі: методологія та історія. Філософські нариси. – К.: Центр практичної філософії, 2001. – 236 с.
4. Кравець М.С., Семашко О.М., Піча В.М. та ін. Культурологія. Навч. посібник / За заг. ред. В.М. Пічі. – Львів, 2006.
5. Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. А. Яртися, В. Мельника. – Львів: Світ, 2005.
6. Никитич Л.А. Культурологія. Теорія, філософія, історія культури. – К., 2005.
7. Русин М.Ю. Історія української філософії: Навч. посібник. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2008.
8. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століття. – К., 2008.
9. Українська культура в європейському контексті / За ред. Ю.П. Богуцького. – К.: Знання, 2007.
10. Художня культура світу: Арабо-мусульманський, Африканський, Індійський, Далекосхідний культурний регіон. – К.: 2007.
11. Юрій М.Ф. Етнологія: Навч. посібник. – К.: Дакор, 2006. – 360 с.

Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування

Відповідно до вимог вступного випробування підготовка абітурієнта повинна відповідати вимогам вищого навчального закладу і бути відповідно оцінена.

Сума набраних балів для рекомендації на спеціальність повинна складати від 60 до 100 балів, які визначають рівень підготовки абітурієнта.

РЕКОМЕНДОВАНО	90-100 балів	Абітурієнт має ґрунтовні, усвідомлені знання з історії української культури, здатний систематизувати, узагальнювати, сприймати та інтерпретувати інтегровані художньо-культурні явища на основі взаємодії різних історичних епох, видів мистецтв тощо; широко застосовувати асоціативні зв'язки між художніми творами та життєвими явищами. Абітурієнт свідомо використовує спеціальну термінологію у роздумах, висновках та узагальненнях щодо культурних феноменів, пропонує нетипові, цікаві варіанти інтерпретації художньо-культурних явищ; демонструє високий рівень науково-критичного мислення, світопізнання і світовідчуття; самостійно використовує набуті знання, вміння та здібності у практичній діяльності
	85-89 балів	Абітурієнт отримує, якщо у своїй відповіді він виявив достатньо добрі систематизовані знання з курсу історія української культури в обсязі програмного матеріалу, здатність до самостійного аналізу історико-культурних епох, релігій, що мали місце в історії вітчизняної культури, художніх напрямів тощо; студент при відповіді припустився певних неточностей або залишилась нерозкритою частина білета (до 15%) за умови, що принципові моменти запитань були висвітлені правильно
	74-84 бали	Абітурієнт виявляє достатнє засвоєння тематичного матеріалу з історії вітчизняної культури, але допускає несуттєві неточності у використанні спеціальної термінології, що потребують зауваження чи корегування, трапляються поодинокі недоліки в інтерпретації мистецьких творів і мовленнєвому оформленні власних роздумів щодо культурно-мистецьких явищ; не завжди самостійно може систематизувати та узагальнювати тематичний матеріал
	65-73 бали	Абітурієнт може сприймати та інтерпретувати певну частину тематичного матеріалу з історії української культури, але має недостатньо сформоване науково-критичне мислення, не завжди послідовно та логічно характеризує окремі мистецькі твори, потребує уточнень і додаткових запитань; студент виявляє знання і розуміння основних тематичних положень, але не завжди вміє самостійно зробити аналіз культурно-мистецьких явищ, порівняння та висновки
	60 - 64	Абітурієнт володіє знаннями та вміннями, які дають змогу інтерпретувати окремі культурно-мистецькі явища, притаманні українській культурі, недостатньо вміє сприймати, інтерпретувати історико-культурні феномени, мистецькі твори, які вимагають абстрактного мислення; виявляє недостатні знання спеціальної термінології; словниковий запас небагатий

НЕ РЕКОМЕНДОВАНО	30 - 59	Оцінка виставляється у тому випадку, якщо абітурієнт не знає значної частини програмного матеріалу, припускається суттєвих помилок. На додаткові запитання членів комісії за програмою абітурієнт не знає правильної відповіді; не знає базових категорій, фундаментальних понять, потрібних для розв'язання завдань.
	0 - 29	Оцінка виставляється у тому випадку, якщо абітурієнт не дає відповіді на питання білету, не відповідає на запитання членів комісії.